

แนวทางการพัฒนาอาชีพด้วยแบบจำลองโซ่คุณค่าผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชง
กรณีศึกษา เขตเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี
Guidelines for Career Development by Value-chain Model of Hemp Fiber
Product: A Case Study of Bang Phra Subdistrict Municipality in Chonburi
Province

อุษา สติชัยมัน (Usa Sathitmon)¹ ทรงธรรม เจริญจันทร์ (Songtham Charoenchan)²

รชตธีรารักษ์ พชรมนต์ชัย (Rachatathamrongk Pacharamonchai)³

ชนาพร บุญเกิด (Chanaporn Boonkurd)⁴

¹อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ดิจิทัล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Program of Digital Logistics Management,

Rajamangala University of Technology Tawan-ok

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิติปรัชญาเอก สาขาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Asst. Prof., Doctor of Business Administration Student, Logistics and

Supply Chain Management Program, Suan Sunandha Rajabhat University

³ดร., อาจารย์ประจำสถาบันเทคโนโลยีการบินและอวกาศ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Dr., Lecturer, Institute of Aviation and Aerospace Technology,

Rajamangala University of Technology Tawan-ok

⁴อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Program of Management, Rajamangala University

of Technology Tawan-ok

Received: 30 October 2023

Revised: 30 November 2023

Accepted: 21 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชง 2) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลอาชีพที่เกี่ยวข้องจากโครงสร้างโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์เส้นใยกัญชง 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการสร้างอาชีพให้กับชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ ใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาจากผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางพระจำนวน 389 ตัวอย่างเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบ 5 ตัวเลือก และการวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่กลุ่มตัวแทนหน่วยงานเทศบาล กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มตัวแทนจากชุมชนกลุ่มละ 3 ตัวอย่างด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาร่วมกับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าประเด็นหัวข้อที่ได้รับคะแนนความคิดเห็นมากที่สุดคือการที่ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการขายผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชงผ่านระบบออนไลน์ได้ ที่ระดับคะแนน 3.87 (เห็นด้วย) รองลงมาคือชุมชนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิต (ถัก ทอ เย็บ) เส้นใยกัญชงได้ที่ระดับคะแนน 3.84 (เห็นด้วย) และลำดับที่สามคือชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการผลิต (ถัก ทอ เย็บ) ได้ที่ระดับคะแนน 3.80 (เห็นด้วย) โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือการให้ความรู้ด้านการผลิต การจัดจำหน่ายผ่านร้านค้าในพื้นที่และระบบออนไลน์ และการสร้างรายได้ นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณและเครือข่ายจากโซ่คุณค่าควรสนับสนุนด้านวัตถุดิบ ผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ว่า กิจกรรมของโซ่คุณค่าที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพแก่ชุมชนคือการผลิต การจัดจำหน่าย และการสร้างมูลค่าจากเครือข่าย ดังนั้นการวางแผนนโยบาย การสนับสนุน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับเหล่านี้เพราะชุมชนให้การยอมรับว่าสามารถนำไปพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนได้

คำสำคัญ: โซ่อุปทาน, โซ่คุณค่า, กัญชง, ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชง

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the characteristics of the supply chain and value chain of hemp fiber products. 2) to analyze information on occupations related to value chain of hemp fiber products. 3) to suggest guideline of jobs creating for Bang-Phra subdistrict municipality community. Mixed research method was used in this research. The quantitative research was studied from 389 sampling of residents in Bang-Phra subdistrict municipality which collected data by 5-scale Questionnaire. The qualitative research was studied from informant groups which were officer of Bang-Phra subdistrict municipality, community leaders and community agents, 3 sampling per groups by in-depth interviews. The data were analyzed with descriptive statistics and descriptive analysis. The research results were found that the topic received the highest point was community can develop an online sales career at 3.87 (agree). Next,

the community could learn production methods (Knitting, weaving, sewing) at 3.84 (agree). The community could develop career of producer (Knitting, weaving, sewing) at 3.80 (agree). The important development guideline was to provide knowledge about production, selling in shop, selling online and income generating. And then, the government should support budget and value chain network should support inbound raw material. The research results could synthesize knowledge that value chain activities relate to job creation for communities was production, sales and value-added generating. So, policy planning, supporting and budget management to promote careers should build on these topics because communities accepted that it could lead to job development for the community.

Keywords: Supply chain, Value chain, Hemp, Hemp fiber product

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงบทบาทของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ได้กำหนดกัญชง (Hemp) ที่มีสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทต่ำสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรมได้ โดยการปลูกต้องมีการควบคุมเฉพาะยกเว้นแต่เส้นใยแห้งที่ไม่ถือว่าเป็นสารควบคุม และการขออนุญาตผลิต จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองด้วยคุณลักษณะยาเสพติดประเภทที่ 5 เฉพาะกัญชงตามกฎหมายกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ว่าให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ขออนุญาตดำเนินงานในระยะเวลา 3 ปีแรก หลังจากนั้นให้ประเมินตามความเหมาะสมเพื่อผ่านให้กับวิสาหกิจชุมชนหรือนิติบุคคลที่มีความพร้อม โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของภาครัฐ (กองควบคุมวัตถุเสพติด, 2562) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดกลุ่มธุรกิจใหม่ที่เกี่ยวข้องกับกัญชง โดยได้ร่วมดำเนินการกับทางหน่วยงานของรัฐเพื่อปลูกผลผลิตจากกัญชง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกก็เป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐที่เห็นถึงโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ วิชาการ งานวิจัย รายได้และอาชีพจากธุรกิจของกัญชงเกิดเป็นโครงการพัฒนากัญชาและพืชสมุนไพรอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและการแพทย์ โดยมีการลงนามร่วมกับวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นและที่สนใจจำนวน 12 แห่ง เพื่อสร้างต้นแบบการปลูก พัฒนาพันธุ์ เพาะเลี้ยง แปรรูป และสร้างผลิตภัณฑ์ในทุกส่วนในรูปแบบ Zero waste โดยคาดหวังให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจทุกภาคส่วนของโซ่อุปทาน ที่สามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยให้อย่างเขตเทศบาลบางพระให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สุมพร บุญเกิด, 2565)

ด้วยนโยบายและแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียงเกิดเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพรที่เกี่ยวข้องกับกัญชงที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับเทศบาลตำบลบางพระ เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้และปัจจัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกัญชง โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็น

ว่าผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยได้รับการตอบรับที่ดีอยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคยินดีที่จะซื้อผลิตภัณฑ์จำพวก กระเป๋าสานใยกล้วยง ผ้าพันคอหรือผ้าคลุมไหล่เส้นใยกล้วยง และหมวกเส้นใยกล้วยงตามลำดับ ผลการศึกษา ยังทำให้ทราบถึงระดับราคาของผู้บริโภคสามารถจ่ายให้กับผลิตภัณฑ์จากใยกล้วยงเฉลี่ยอยู่ที่ 300 – 1,000 บาท โดยเหตุผลที่ทำให้ผลิตภัณฑ์จากใยกล้วยงได้รับการยอมรับคือมีความทนทาน มีคุณภาพสูง เป็นของจาก ธรรมชาติ มีความเป็นเอกลักษณ์ และมีราคาที่ยอมรับได้ (สุภาภรณ์ บุญเจริญ, อุษา สติชัยมัน, จิตสุภา สาร และชัยวัฒน์ หลุทัยพันธ์, 2564) จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นถึงโอกาสของการพัฒนาที่จะช่วยสร้าง อาชีพและรายได้จากผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยงที่ถือว่าเป็นอุตสาหกรรมชุมชนบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิด จากทุนทางวัฒนธรรมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการเรียนรู้ตามแนวคิด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ภายใต้แนวคิดพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืนจากกระบวนการส่งเสริมผ่านงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (สุทิน เรืองปานกัน, ทรงคุณ จันทกร และระพีพันธ์ ศรีสัมพันธ์, 2565) โดยการพัฒนาอาชีพจำเป็นต้องมีพัฒนาและ ศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและการสร้างมูลค่า (Value added) ที่จะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม เกิดความเข้าใจถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโซ่อุปทาน และเกิดการวางแผน สันับสนุนที่ถูกต้อง ตลอดจนภาครัฐสามารถวางนโยบายเพื่อของบประมาณสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม การพัฒนาให้เกิดอาชีพที่มีประสิทธิภาพและสร้างรายได้จำเป็นต้องมีการมองภาพรวมหรือรูปแบบ จำลองเกี่ยวกับโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าที่ถูกต้องเหมาะสม อย่างงานวิจัยของชุดิระและคณะเกี่ยวกับการ ยกระดับโซ่คุณค่าของห่วงโซ่อุปทานพลาสติกแปรรูปจังหวัดสมุทรปราการ ได้แสดงให้เห็นไว้ว่าจะพัฒนา มูลค่าของพลาสติกแปรรูปได้นั้นจำเป็นต้องมองเห็นภาพรวมของปัญหาและวิธีการปฏิบัติทั้งระบบเพื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละภาคส่วนในโซ่อุปทาน เพื่อนำไปสู่การยกระดับโซ่คุณค่าหรือมูลค่าของ ผลิตภัณฑ์ให้มีเพิ่มขึ้นอย่างถูกต้องด้วยการพัฒนากิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (ชุดิระ ระบอบ, ชีรวิทย์ สุริรัตนันท์, บรรเจิดศักดิ์ สันหมักดี, ชนิชา หมอยาดี, มรกต กำแพงเพชร และกัณต์ดิฏกมาฐ รัตนปริญญาณุกุล, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงโอกาสและประเด็นงานวิจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาและการ จัดการอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างประโยชน์ สร้างอาชีพ และรายได้ให้กับชุมชนจากเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกกับชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ ผ่านแนวคิดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าที่จะช่วยทำให้เห็นถึงภาพรวมของการผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยง กิจกรรมที่สร้างคุณค่า และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับชุมชนจากงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาอาชีพ ด้วยแบบจำลองโซ่คุณค่าผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยงกรณีศึกษา เขตเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี ภายใต้ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึงโครงสร้างโซ่อุปทานและกิจกรรมของโซ่คุณค่าที่จะนำไปสู่การ หาแนวทางส่งเสริมความรู้ให้กับชุมชนเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถวางแผนนโยบาย งบประมาณ และ กิจกรรมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยงในเขตเทศบาลตำบลบางพระ

ตลอดจนทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนใกล้เคียงได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อสร้างอาชีพจากแนวคิดโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยให้กับ ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดโซ่อุปทาน โดยนิยามเกี่ยวกับแนวคิดนี้คือ กิจกรรมหรือหน่วยงานของธุรกิจตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบจนกระทั่งถึงกระบวนการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค หลักการของโซ่อุปทานคือการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายใต้เป้าหมายการพัฒนาการตอบสนองความต้องการของระบบธุรกิจให้มีมากขึ้น (ทรงธรรม เจริญจันทร์, 2563) โซ่อุปทานเป็นเรื่องของการดำเนินงานร่วมกันเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่ครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบผ่านกระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จนกระทั่งถึงการบริการแก่ผู้บริโภคคนสุดท้าย (ไชยยศ ไชยมันคง และมยุพันธ์ ไชยมันคง, 2557) โดยโซ่อุปทานจะมีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายของแหล่งวัตถุดิบที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งต้นน้ำ (Upstream) ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้แปรรูปสินค้าที่เป็นฝ่ายกลางน้ำ (Midstream) และผู้ที่ทำหน้าที่บริโภคสินค้าที่จุดปลายน้ำ (Downstream) ที่สามารถนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมด้านการบริการ เกษตร การท่องเที่ยว เป็นต้น (สุกวิชัย ภูประภาชาติ, 2563) จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดโซ่อุปทานที่ว่าเป็นการศึกษาและการอธิบายถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าตั้งแต่เรื่องของวัตถุดิบ การขนส่ง การผลิต การตลาด การจำหน่าย การให้บริการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งแนวคิดโซ่อุปทานในงานวิจัยฉบับนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของโครงสร้างธุรกิจของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยว่าเป็นอย่างไรเพื่อพัฒนาไปสู่การวางแผนกิจกรรมด้านอาชีพตามแนวคิดของโซ่คุณค่าต่อไป

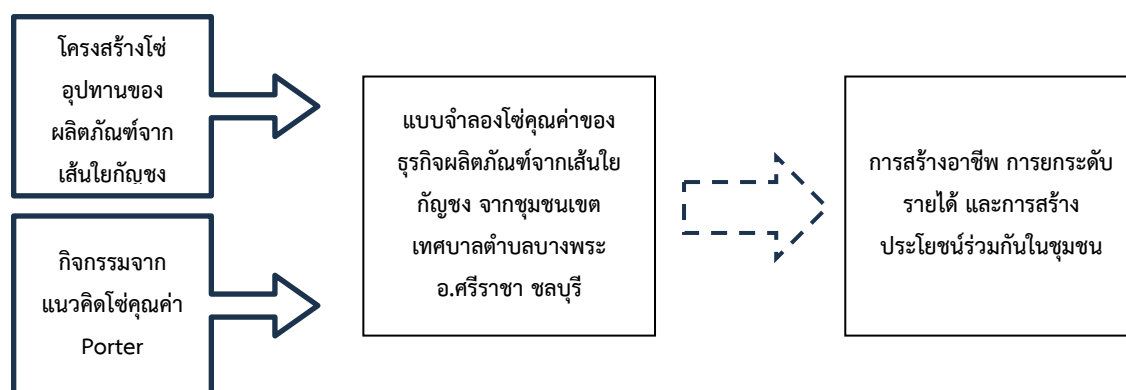
แนวคิดของเกี่ยวกับโครงสร้างของโซ่อุปทานในระบบธุรกิจ เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนใดส่วนเสียคือ ผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier) ผู้ผลิต (Manufacturer) ผู้ขาย/ ผู้กระจายสินค้า (Wholesalers) ผู้ขายปลีก (Retailers) ลูกค้า (Customer) โดยการ

ออกแบบโซ่อุปทานที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าและบทบาทของหน่วยธุรกิจในแต่ละขั้นตอนที่จะสามารถตอบสนองความต้องการได้ (ชุดิระ ระบอบ, 2553) โครงสร้างของโซ่อุปทานในระบบของธุรกิจมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการ (Demand) และคุณค่า (Value) ของธุรกิจ ที่เกิดจากการทำงานอย่างสัมพันธ์กันอยู่ภายในโครงสร้าง ดังนั้นด้วยคำอธิบายของโซ่อุปสงค์ (Demand chain) เครือข่ายคุณค่า (Value network) ห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) และเรื่องอื่น ๆ ก็ถือว่าการอธิบายเรื่องโครงสร้างของโซ่อุปทานเหมือนกันทั้งสิ้น (ทรงธรรม เจริญจันทร์, 2563) จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าในระบบธุรกิจที่สัมพันธ์กันระหว่างการสร้างความพึงพอใจ และการสร้างคุณค่าที่จะนำไปสู่การสร้างกำไรให้กับธุรกิจ

แนวคิดโซ่คุณค่าในระบบธุรกิจของ Michael E. Porter เป็นแนวคิดที่อธิบายให้เห็นถึงคุณค่าจากโครงสร้างโซ่อุปทานในมุมมองของ Porter ได้อธิบายถึงการดำเนินการของธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภคนั้นประกอบด้วยกิจกรรมที่จำเป็นทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนอย่างสัมพันธ์กันและส่งผลให้ได้มาซึ่งผลตอบแทน (Margin) โดยที่ Porter ได้อธิบายถึงผลตอบแทนที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจกรรมธุรกิจนี้ จะมีค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ คุณค่า (Value) ของสินค้าที่ถูกสร้างขึ้นมาในรูปแบบของมูลค่า หรือราคาขายที่ผู้บริโภคยินดีจ่าย เพื่อให้ได้ซึ่งสินค้ามาตอบสนองความต้องการของตนเอง (ทรงธรรม เจริญจันทร์, 2563) โดย Porter ได้อธิบายถึงกิจกรรมที่สำคัญดังกล่าวไว้ว่าประกอบด้วยกิจกรรมที่ทำหน้าที่หลัก 2 ประการคือ กลุ่มกิจกรรมหลัก (Primary activities) ที่มีหน้าที่ในการสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการของธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าโดยตรงประกอบไปด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโลจิสติกส์เข้าสู่ธุรกิจ กิจกรรมการผลิตหรือการแปรรูปสินค้า กิจกรรมโลจิสติกส์ขายออกไปยังผู้บริโภค กิจกรรมการตลาดและกระบวนการขาย และกิจกรรมการบริการลูกค้า กลุ่มกิจกรรมสนับสนุน (Support activities) ทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนหรือปฏิบัติงานทั่วไปในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมสนับสนุนนี้จะมี khả năngในการสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการในระดับที่ต่ำหรือไม่ส่งผลกระทบประกอบไปด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการจัดซื้อจัดหา กิจกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อธุรกิจ กิจกรรมการบริหารทรัพยากรบุคคล และโครงสร้างพื้นฐานของระบบธุรกิจ (Chou & Shao, 2022) โดยแนวคิดดังกล่าวจะทำหน้าที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยงานในโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันขึงไปสู่การสร้างกิจกรรมตามระบบโครงสร้างของโซ่คุณค่าจาก Porter เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสร้างมูลค่าและรายได้จากอาชีพในระบบของโซ่คุณค่าอย่างเป็นรูปธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดที่ผ่านมาสามารถนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 แสดงถึงกรอบการวิจัยในครั้งนี้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของโซ่อุปทาน และกิจกรรมจากแนวคิดโซ่คุณค่าของ Porter สามารถสังเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยตามโครงสร้างของโซ่อุปทาน แนวคิดดังกล่าวจะสร้างความเข้าใจในระบบธุรกิจของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยที่จะสนับสนุนให้เกิดชุมชนเทศบาลตำบลบางพระมีการสร้างอาชีพยกระดับรายได้ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตชุมชนดังกล่าว

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาอาชีพด้วยแบบจำลองโซ่คุณค่าผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยกรณีศึกษา เขตเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อให้เกิดกระบวนการศึกษา ตรวจสอบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ที่จะนำไปสู่ผลการศึกษาที่สามารถนำไปใช้พัฒนาอาชีพให้กับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องดังนี้

6.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากผู้อาศัยในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อ้างอิงจากรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรสำนัก

ทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางพระ ประจำปีเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 (เทศบาลตำบลบางพระ, 2566, ออนไลน์) จำนวน 13,435 คน โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณแบบยามานะ (Taro Yamane) (อัญจรวรรณ งามญาณ, 2554; อรุณ จิรวัดน์กุล, 2562) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนตัวอย่างคือ
$$\frac{13435}{(1+(13435 \times 0.05^2))} = 388.44$$
 หรือประมาณ 389 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) (นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์, 2556) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 65 ปี

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive selection) (นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์, 2556) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยคัดเลือกจากวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ กลุ่มข้าราชการจากเทศบาลตำบลบางพระที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับส่งเสริมอาชีพในชุมชนจำนวน 3 คน กลุ่มผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน 3 คน และกลุ่มตัวแทนผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลบางพระจำนวน 3 คน

6.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ได้จากการใช้เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามงานวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดโซ่อุปทานโดยใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัด 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผ่านระบบ Google form โดยให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมจากประชากรในพื้นที่ และเครื่องมือชุดที่ 2 เป็นสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการขอความอนุเคราะห์เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์โดยตรงหรือขอติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ในการนำแบบสอบถามไปใช้งาน ซึ่งถ้านำไปใช้สอบถามหลาย ๆ ครั้งแล้วจะยังคงให้ผลลัพธ์ในลักษณะที่กำหนดไว้เหมือนเดิมหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจหรือไม่ และความเข้าใจนั้นจะไม่มีเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางอื่นเพราะหัวข้อคำถาม การตรวจสอบความเชื่อมั่นจะดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่ดำเนินการแก้ไขแล้วไปนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามทั้ง 30 ชุด มาทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbachs' alpha coefficient) โดยเมื่อกำหนดค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัคจากแบบสอบถามที่นำไปใช้กับกลุ่มทดลองจะต้องมีค่ามากกว่า 0.7 ขึ้นไปจึงจะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2562) โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัคอยู่ที่ 0.76

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงสถิติ ที่ได้จากแบบสอบถามส่วนของข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามแบบมาตราวัดจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแปลความหมายตามกระบวนการของการวัดค่ามาตราวัดแบบ 5 ระดับ และข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) รวมกับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

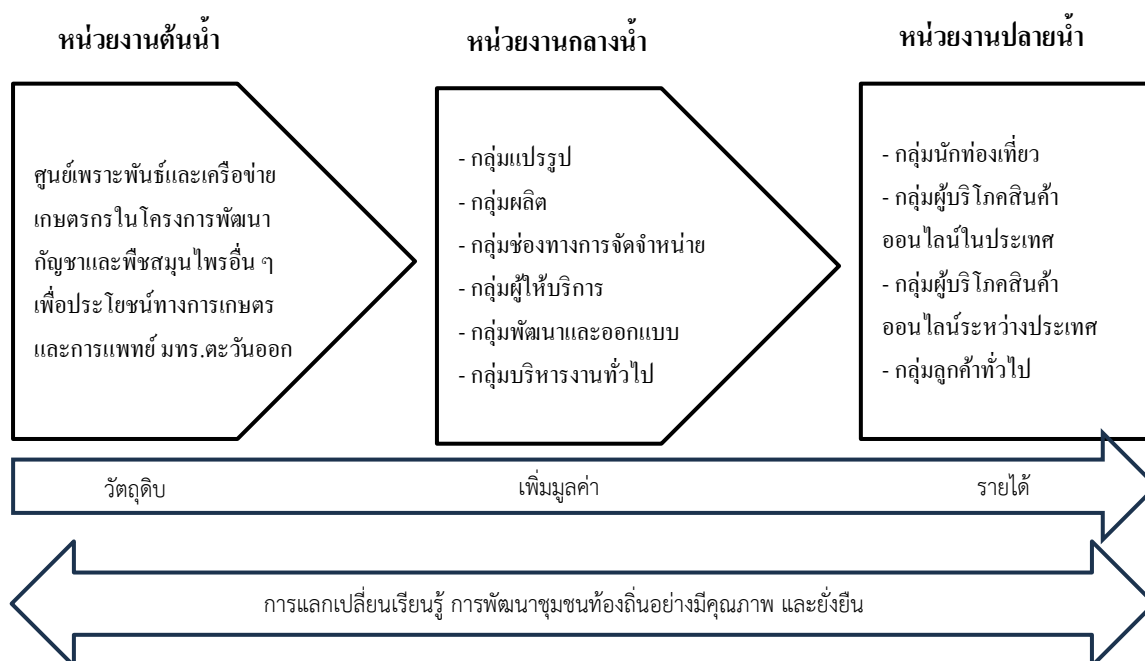
ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากแบบสอบถามจำนวน 389 ชุดสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามที่กำหนดครบถ้วนคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีข้อมูลทั่วไปว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 54.24 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปีร้อยละ 35.73 มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรีร้อยละ 38.82 ประกอบอาชีพพ่อบ้านและแม่บ้านร้อยละ 18.51 และมีรายได้ในช่วง 15,001 – 25,000 บาทร้อยละ 28.28

2. ลักษณะของโครงสร้างโซ่อุปทานและการออกแบบอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยในเขตชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี

จากการทบทวนวรรณกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยและการผลิตผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย สามารถสรุปภาพรวมโครงสร้างตามแนวคิดโซ่อุปทานได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โครงสร้างโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์จากเส้นใยสังเคราะห์

ภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชงจากการรวบรวมข้อมูลวรรณกรรมและวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชงตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำโดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

หน่วยงานต้นน้ำทำหน้าที่จัดหาวัตถุดิบ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและหน่วยงานจากโครงการพัฒนากัญชาและพืชสมุนไพรอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและการแพทย์ โดยมีบทบาทเป็นผู้จัดหา รวบรวม และจัดส่งต้นกัญชงให้กับกลุ่มชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ

หน่วยงานกลางน้ำทำหน้าที่แปรรูปและเพิ่มมูลค่าของกัญชง ได้แก่กลุ่มชุมชนของเทศบาลตำบลบางพระตามลักษณะของธุรกิจที่จำเป็น ได้แก่ กลุ่มแปรรูปต้นกัญชงให้อยู่ในลักษณะของเส้นใยที่พร้อมนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ กลุ่มผลิตมีหน้าที่ในการจัดทำผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ถัก เย็บ ทอ เป็นต้น กลุ่มช่องทางการจัดจำหน่ายหรือกลุ่มร้านค้าที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มผู้บริโภคในพื้นที่ต่าง ๆ กลุ่มผู้ให้บริการกับผู้บริโภคในรูปแบบของตัวแทนจำหน่าย (Sales) ติดต่อกับผู้บริโภคและสนับสนุนการขาย กลุ่มพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชงให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ และกลุ่มบริหารงานทั่วไปที่สนับสนุนและขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานเช่น หน่วยงานท้องถิ่น ผู้สนับสนุนจากภายนอกเทศบาล เป็นต้น

หน่วยงานปลายน้ำคือการให้บริการและการตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค เป้าหมายประกอบไปด้วยกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่สำคัญอย่างตลาดห้วยสุครีพและชายทะเลบางพระ กลุ่มผู้บริโภคสินค้าออนไลน์ในประเทศ กลุ่มผู้บริโภคสินค้าออนไลน์ระหว่างประเทศ กลุ่มลูกค้าทั่วไปที่มีความสนใจเป็นตัวแทนจัดจำหน่าย เป็นต้น

จากโครงสร้างโซ่อุปทานที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการการสังเคราะห์ข้อมูลและสอบถามจากผู้ภายในเขตพื้นที่ของความเป็นไปได้ในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามโครงสร้างของโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชงที่นำไปสู่การสร้างอาชีพให้กับชุมชน โดยสามารถแบ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องดังนี้ กลุ่มแปรรูปต้นกัญชง กลุ่มผลิตมีจากการถัก เย็บและทอ กลุ่มช่องทางการจัดจำหน่ายหรือกลุ่มร้านค้า กลุ่มผู้ให้บริการและพนักงานจัดจำหน่ายในเขตพื้นที่และตัวแทนจำหน่าย (Sales) ติดต่อกับผู้บริโภค กลุ่มพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยูชง และกลุ่มบริหารงานทั่วไป และความสัมพันธ์จากโครงสร้างโซ่อุปทานยังแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผู้ผลิตกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญอีก 2 หน่วยงานได้แก่ หน่วยงานที่ 1 คือผู้จัดหาวัตถุดิบเกี่ยวกับเส้นใยกันยูชงให้กับผู้ผลิตในชุมชนซึ่งในที่นี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากโครงการ พัฒนากัญชาและพืชสมุนไพรอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและการแพทย์ และหน่วยงานที่ 2 คือกลุ่มผู้บริโภคที่ผู้ผลิตคาดหวังในการจัดจำหน่ายได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยวในเขตชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ กลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ และกลุ่มผู้บริโภคจากร้านค้าทั่วไป

1. ข้อมูลความคิดเห็นเรื่องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยง

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของชุมชนเทศบาลตำบลบางพระเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงโดยภาพรวมทั้งหมดกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับของความไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.34) โดยมีรายละเอียดคือ ด้านความสามารถในการเรียนรู้วิธีการผลิต (ถัก ทอ เย็บ) สินค้าจากเส้นใยกล้วยงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.84) ด้านการสร้างรายได้จากสินค้าเส้นใยกล้วยงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.60) ด้านการพัฒนาให้การผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงเป็นอาชีพหลักของชุมชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 2.88) และด้านการพัฒนาให้การผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงเป็นอาชีพเสริมของชุมชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.06) โดยแสดงข้อมูลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยง

ที่	หัวข้อความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ชุมชนสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตสินค้า(ถัก ทอ เย็บ) ได้	3.84	1.05	เห็นด้วย
2	สินค้าจากเส้นใยกล้วยง จะสามารถสร้างรายได้	3.60	1.11	เห็นด้วย
3	การผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงสามารถเป็นอาชีพหลักได้	2.88	1.24	ไม่แน่ใจ
4	การผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงสามารถเป็นอาชีพเสริมได้	3.06	1.25	ไม่แน่ใจ
รวม		3.34	1.23	ไม่แน่ใจ

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดทำวัตถุดิบ ผู้ผลิต และผู้บริโภค

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของชุมชนเทศบาลตำบลบางพระเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดทำวัตถุดิบ ผู้ผลิต และผู้บริโภคเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงโดยผลสรุปโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.62) โดยมีรายละเอียดคือ หน่วยงานของมทร. ตะวันออกและเครือข่ายโครงการพัฒนาหญ้าและพืชสมุนไพรอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและการแพทย์สามารถเป็นผู้จัดทำวัตถุดิบเส้นใยกล้วยงให้กับชุมชนได้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.61) หน่วยงานภาครัฐและมทร. ตะวันออกสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปและการผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงแก่ชุมชนได้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.66) ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระสามารถพัฒนาเป็นจุดจำหน่ายสินค้าจากเส้นใยกล้วยงได้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.69) และชุมชนเทศบาลตำบลบางพระสามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาอาชีพผู้ผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยงร่วมกับเครือข่ายมทร. ตะวันออก ชุมชน และผู้บริโภคได้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.50) โดยแสดงข้อมูลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดหาวัตถุดิบ ผู้ผลิต และผู้บริโภค

ที่	หัวข้อความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1	เครือข่ายมทร.ตะวันออกสามารถหาวัตถุดิบเส้นใยกันยงได้	3.61	1.17	เห็นด้วย
2	มทร.ตะวันออกและหน่วยงานภาครัฐสามารถสนับสนุนองค์ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าจากเส้นใยกันยง	3.66	1.15	เห็นด้วย
3	ชุมชนสามารถเป็นจุดจำหน่ายสินค้าจากเส้นใยกันยงได้	3.69	1.11	เห็นด้วย
4	ชุมชน สามารถทำงานร่วมกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (มทร.ตะวันออก) คนในพื้นที่ผู้ผลิต และจำหน่ายกับผู้บริโภคได้	3.50	1.18	เห็นด้วย
รวม		3.62	1.16	เห็นด้วย

3. ข้อมูลความคิดเห็นของอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันยงตามแนวคิดกิจกรรมโซ่คุณค่า

ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพจากแนวคิดของกิจกรรมโซ่คุณค่าโดยภาพรวมทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.20) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยคือ อาชีพเกี่ยวกับการแปรรูปต้นกันยงเป็นเส้นใยสำหรับการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.62) อาชีพเกี่ยวกับการถัก ทอ เย็บเส้นใยกันยงเป็นสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.80) อาชีพเกี่ยวกับการขายสินค้าจากเส้นใยกันยงผ่านระบบออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.87) อาชีพเกี่ยวกับการขายสินค้าจากเส้นใยกันยงผ่านร้านค้าในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.77) อาชีพตัวแทนขายสินค้าและให้บริการในร้านค้าออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.43) ชุมชนสามารถจัดหาพื้นที่สำหรับการผลิตสินค้าจากเส้นใยกันยงได้ (ค่าเฉลี่ย 3.61) ชุมชนสามารถจัดหาพื้นที่ในการจัดเก็บวัตถุดิบและสินค้าจากเส้นใยกันยง (ค่าเฉลี่ย 3.61) การพัฒนาอาชีพผู้ผลิตสินค้าจากเส้นใยกันยงให้กับชุมชนจำเป็นต้องมีการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.77) โดยรายละเอียดผลการศึกษาแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพจากแนวคิดโซ่คุณค่าของ Porter

ที่	หัวข้อความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
กิจกรรมหลักพื้นฐานของโซ่คุณค่า				
1	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับจัดหาและขนส่งวัตถุดิบมาใช้ผลิต สินค้าได้	2.89	1.26	ไม่แน่ใจ
2	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการแปรรูปต้นกันยง เป็นเส้นใย กันยงได้	3.62	1.13	เห็นด้วย

ที่	หัวข้อความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
3	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการผลิต (ถัก ทอ เย็บ) เส้นใยัญชงได้	3.80	1.09	เห็นด้วย
4	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการขาย สินค้าจากเส้นใยัญชงผ่านระบบออนไลน์ได้	3.87	1.09	เห็นด้วย
5	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการขาย สินค้าจากเส้นใยัญชงผ่านร้านค้าในพื้นที่ได้	3.77	1.06	เห็นด้วย
6	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับการตลาดและการโฆษณาให้สินค้าจากเส้นใยัญชงได้	3.34	1.25	ไม่แน่ใจ
7	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับตัวแทนขาย สินค้าจากเส้นใยัญชงสำหรับ ร้านค้าในพื้นที่ได้	3.18	1.31	ไม่แน่ใจ
8	ชุมชนสามารถพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับตัวแทนขาย สินค้าจากเส้นใยัญชงสำหรับ ระบบออนไลน์ได้	3.43	1.27	เห็นด้วย
กิจกรรมสนับสนุนของโซ่คุณค่า				
9	ชุมชนมีความสามารถสามารถพัฒนาพื้นที่สำหรับผลิต สินค้าได้	3.61	1.17	เห็นด้วย
10	ชุมชนมีความสามารถพัฒนาพื้นที่สำหรับจัดเก็บวัตถุดิบและสินค้าได้	3.61	1.23	เห็นด้วย
11	ชุมชนมีความสามารถจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือ เพื่อผลิตสินค้าได้	3.15	1.26	ไม่แน่ใจ
12	ชุมชนมีความสามารถในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อผลิตสินค้าได้	3.35	1.29	ไม่แน่ใจ
13	ชุมชนเทศบาลมีความสามารถในการบริหารเกี่ยวกับเครือข่าย ได้	3.26	1.25	ไม่แน่ใจ
14	ชุมชน มีความสามารถพัฒนาเกี่ยวกับการออกแบบ สินค้าได้	3.24	1.16	ไม่แน่ใจ
15	ชุมชน มีความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอาชีพได้	2.68	1.31	ไม่แน่ใจ
16	ชุมชนควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพ	3.77	1.17	เห็นด้วย
17	การพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยัญชงจะช่วยพัฒนารายได้และคุณภาพสังคมได้	3.13	1.24	ไม่แน่ใจ
รวม		3.20	1.28	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 3 สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของจากกลุ่มตัวอย่างได้ว่า ชุมชนมีความสนใจในการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เส้นใยัญชงตามลักษณะของกิจกรรมจากแนวคิดโซ่คุณค่าพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยกับอาชีพจากกิจกรรมหลักเป็นจำนวน 5 หัวข้อ และมีความไม่แน่ใจจำนวน 3 หัวข้อ และด้านกิจกรรมสนับสนุนที่เกี่ยวกับการบริหารทั่วไปของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยัญชงพบว่า มีความคิดเห็น

ในระดับเห็นด้วยกับการบริหารทั่วไปจากกิจกรรมสนับสนุนจำนวน 3 หัวข้อ และมีความไม่แน่ใจจำนวน 7 หัวข้อ

โดยรายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างคือ ต้องการให้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง และต่อเนื่องเพื่อให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้อย่างสม่ำเสมอ และต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ มหาวิทยาลัย และเอกชน ในเขตเทศบาลตำบลบางพระเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง

4. ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกของการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย

จากข้อมูลจากแบบสอบถามทำให้เห็นถึงแนวโน้มและความเป็นไปได้ของการพัฒนาอาชีพจากผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยให้กับชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี และเพื่อเพิ่มความชัดเจนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้นำผลสรุปของข้อมูลดังกล่าวมาเป็นบทสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ และผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ในประเด็นของการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ผลการศึกษาดังนี้

หน่วยงานภาครัฐ และเทศบาลตำบลบางพระ

- ด้านองค์ความรู้ จากข้อมูลของแบบสอบถาม ทางหน่วยงานสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต ออกแบบ จัดจำหน่าย และสนับสนุนการขายในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยได้

- ด้านงบประมาณ เนื่องจากมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพในหลายประเภท ให้กับชุมชน รวมถึงการพยายามผลักดันเรื่องของผลิตภัณฑ์กล้วยอยู่แล้ว จึงมีแนวโน้มในการจัดหางบประมาณเพื่อการพัฒนาได้

- ด้านการพัฒนา หน่วยงานสามารถสร้างความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มผู้ผลิตกล้วย กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการ เป็นต้นเพื่อช่วยผลักดันให้เกิดอาชีพได้

ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและเครือข่าย

- ด้านองค์ความรู้ จากข้อมูลที่ได้รับการยอมรับจำนวน 5 กิจกรรมนั้นสามารถนำไปพัฒนาเพื่อสร้างเป็นอาชีพได้จริง แต่ในบางกิจกรรมอาจจำเป็นต้องหาแนวทางสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเป็นผู้พัฒนา

- ด้านงบประมาณ จากผลการศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณร่วมกับหน่วยงานภายนอกถ้าอยากให้มีการผลักดันอย่างจริงจัง เพราะผลการศึกษาด้านงบประมาณค่อนข้างชี้ชัดในทางที่ไม่แน่ใจถ้าต้องมีการจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนจากตัวชุมชนเอง

- ด้านการพัฒนา ควรให้มีวางแผนการพัฒนาโดยมุ่งเป้าไปยังกิจกรรมหรืออาชีพที่ชุมชนยอมรับเป็นอันดับแรกโดยอาจเริ่มจากการให้ความรู้ และการสร้างประสบการณ์ผ่านกิจกรรมความร่วมมือในแต่ละฝ่าย อันดับต่อมาคือการประเมินผลถึงความเป็นไปได้ของการพัฒนาอาชีพว่าอยู่ในระดับไหนและควรเริ่ม

จากอาชีพอะไร อันดับสุดท้ายคือการจัดสรรงบประมาณและการสนับสนุนที่ควรให้มีการบริหารจัดการ
อย่างเป็นขั้นตอนและครอบคลุมที่จะช่วยให้เกิดผลประโยชน์ตามที่ต้องการร่วมกันทั้งระบบโซ่อุปทาน

ผู้นำตัวแทนชุมชน

- ด้านองค์ความรู้ ชุมชนสามารถเรียนรู้ได้ แต่อาจต้องให้เหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของคน
ในชุมชน และต้องมีผู้สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง จริงจังและต่อเนื่อง

- ด้านงบประมาณ มีความต้องการให้ทางหน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรงบประมาณที่จะ
ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่องเพราะชุมชนไม่มีความสามารถในการระดมเงินทุนจากหลาย ๆ
ปัจจัย ที่สำคัญเงินทุนควรมีความเหมาะสมและไม่น้อยเกินไป

- ด้านการพัฒนา เชื่อว่าชุมชนมีความสามารถด้านการพัฒนาในทุกด้านแต่ถ้าเริ่มแรกอยากให้
เกิดการพัฒนารื่องของการให้องค์ความรู้และการสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อใช้เป็นสิ่งดึงดูดให้กับ
ชุมชน

5. แนวทางการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยงให้กับชุมชนเทศบาลตำบล บางพระ

จากข้อมูลและการพิจารณาจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพของชุมชน
เทศบาลตำบลบางพระ สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพได้ดังนี้

- ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระมีความพร้อมและความคิดเห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับการพัฒนา
อาชีพที่เกี่ยวกับการแปรรูปต้นกล้วยเป็นเส้นใย อาชีพการผลิตอาถั๊ก ทอ เย็บ อาชีพการขายสินค้าออนไลน์
อาชีพการขายสินค้าจากร้านค้าในพื้นที่ อาชีพตัวแทนและให้บริการจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์
โดยชุมชนสามารถหาสิ่งสนับสนุนตามความคิดเห็นได้คือ พื้นที่สำหรับใช้ในการผลิตจากชุมชน และพื้นที่
ในการจัดเก็บสินค้าและวัตถุดิบ

- หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเทศบาลตำบลบางพระ มีความคิดเห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยงด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทั้งการถัก ทอ
เย็บหรืองานฝีมือประเภทต่าง ๆ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการขายออนไลน์เพื่อให้เกิดกระบวนการขายที่
สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบัน ด้านงบประมาณสามารถจัดหาให้กับการพัฒนา
อาชีพได้โดยมุ่งเน้นไปที่การลงทุนด้านการผลิต การสร้างเครือข่ายและการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิต
เป็นอันดับแรก

- หน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกและเครือข่าย
มีความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับการช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพเกี่ยวกับการผลิตสินค้าจากเส้นใยกล้วยง
โดยจะทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งการจัดหาวัตถุดิบ การมอบความรู้ด้านการออกแบบการผลิต และการ
สร้างเครือข่ายที่จะสนับสนุนให้เกิดการไหลเวียนของวัตถุดิบ องค์ความรู้ และสินค้าไปยังผู้บริโภคให้เกิด
ประสิทธิภาพและรายได้

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย ได้ดังนี้

1. ชุมชนเทศบาลตำบลบางพระมีความพร้อมในการสร้างอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย โดยพัฒนาจากอาชีพที่ทุกฝ่ายเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ การเป็นผู้ผลิตทั้งการแปรรูปเส้นใยกล้วย การถัก ทอ เย็บ โดยให้ความสำคัญกับการเป็นผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยเป็นอาชีพที่ควรมีการดำเนินการต่อเนื่อง โดยอาชีพที่เกี่ยวข้องดังกล่าวได้รับความคิดเห็นเชิงบวกจากกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานอื่นในชุมชน

2. ควรมีการวางแผนและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของการสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งการออกแบบ การแปรรูป การจัดจำหน่าย และการสนับสนุนการขายเนื่องจากชุมชนมีแนวโน้มความต้องการให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชีพดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ว่าควรให้มีการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้ากล้วยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและชักจูงให้ชุมชนเกิดความมั่นใจเกี่ยวกับการสร้างมูลค่า ผลประโยชน์ และรายได้จากผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยนั้นได้มาอย่างไร

3. ควรมีการส่งเสริมให้เข้าใจถึงองค์ประกอบ โครงสร้างโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าของผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วย โดยจากข้อมูลพบว่าชุมชนมีความเข้าใจพื้นฐานที่สำคัญอย่างการจัดหาพื้นที่การผลิต การจัดเก็บ และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่น ดังนั้นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญอย่างอื่นเช่น การจัดหาวัตถุดิบ การตลาด การจัดจำหน่ายในร้านค้า การออกแบบและการพัฒนา การจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับดำเนินการ การลงทุน และการจัดการในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ในรูปแบบของโครงสร้างและการดำเนินงานแบบโซ่อุปทานที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในความร่วมมือและการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าจากกล้วยไปสู่ผลิตภัณฑ์เส้นใยจากกล้วย ควรมีรูปแบบและลักษณะอย่างไรที่จะเหมาะสมกับชุมชนของตนเอง

4. ติดตามประเมินผล วางแผน และจัดสรรงบประมาณ จากข้อมูลและการนำเสนอแผนงานในข้อ 1-3 จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลจากการตอบรับของชุมชน ภาครัฐ และหน่วยงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สามารถนำไปสรุปเป็นแผนงานที่จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำเสนอแผนงานที่จะช่วยในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเชิงรูปธรรมต่อไป

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดโครงสร้างของโซ่อุปทานและแนวคิดโซ่คุณค่าสามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาอาชีพได้

จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดโซ่อุปทาน โครงสร้างโซ่อุปทาน โซ่คุณค่า และการสร้างแนวปฏิบัติหรืออาชีพจากแนวคิดดังกล่าว โดยจากแนวคิดได้อธิบายถึงสิ่งสำคัญคือ โซ่อุปทานบ่งบอกถึงการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบของเครือข่ายและการสร้างระบบการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกันเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และโซ่คุณค่าบ่งบอกถึงกิจกรรมจากโครงสร้างของโซ่อุปทานที่จะช่วยให้เกิดการสร้างคุณค่า (Value) และรายได้ (Margin) ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การสร้างอาชีพได้อย่างมีหลักการ โดยจากผลการวิจัยได้ยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดดังกล่าวผ่านการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยในทุกหัวข้อว่า การพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เส้นใยกันขูดจำเป็นต้องมีการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในระบบโซ่อุปทานเพื่อส่งเสริมไปสู่การพัฒนาเป็นอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรมีการสร้างความสัมพันธ์และกำหนดกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอาชีพได้อย่างเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเข้าใจ

เช่นเดียวกันกับแนวคิดโซ่คุณค่าที่นำมาใช้ได้แสดงผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมโซ่คุณค่าของ Porter สามารถนำไปสร้างอาชีพให้กับชุมชนได้คือ การผลิต (Manufacturing) การขาย (Sales) และการบริการ (Services) ซึ่งถือว่าเป็น 3 ใน 5 ของกิจกรรมหลักพื้นฐานของแนวคิดโซ่คุณค่า ร่วมกับกิจกรรมสนับสนุนบางอย่างเช่น สิ่งก่อสร้างเพื่อการผลิต (Infrastructure) เป็นต้น โดยผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรสุดา รูปจันทร์ (2563) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ที่ว่า การสร้างคุณค่าและรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในการดูแลของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ให้มีอาชีพที่ดีขึ้นนั้นสามารถพัฒนาได้จากการใช้แนวคิดโซ่คุณค่าของ Porter ด้วยการวางแผนการพัฒนากิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมจากแนวคิดให้เกิดการดำเนินงานที่มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกันเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรเกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ (ฉัตรสุดา รูปจันทร์, 2563) และข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายถึงการสร้างอาชีพจากแนวคิดของการพัฒนาคุณค่ากันขูดไว้ว่า การพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกันขูดจำเป็นต้องมีการวางแผนและกำหนดรูปแบบกระบวนการปฏิบัติที่เหมาะสมกับชุมชนให้ได้เป็นอันดับแรกเพราะจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการสร้างรายได้ได้อย่างเป็นรูปธรรมทำให้ชุมชนมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม หลังจากนั้นจึงให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับกันขูดอย่างเป็นระบบพร้อมกับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Sousa & Ferreiro (2023) ที่ได้แสดงผลเกี่ยวกับสร้างเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกรเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาโซ่คุณค่าอาหารเกษตรกรได้จากการมอบโอกาสทางการค้าและความรู้ด้านเทคนิคเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายและการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนจาก

หน่วยงานเช่น ภาครัฐและมหาวิทยาลัย ที่ถือว่าเป็นการส่งเสริมให้เกิดการยกระดับคุณค่าและผลประโยชน์ในกระบวนการเกษตรกรรมให้มากขึ้น (Sousa & Ferreira, 2023)

จากข้อมูลสามารถสังเคราะห์ได้ว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดของโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าเพื่อพัฒนาไปสู่การสร้างอาชีพจากมุมมองด้านผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับรายได้ การสนับสนุน และความร่วมมือของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง นั้นแสดงให้เห็นว่าแนวคิดของโซ่คุณค่าเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ศึกษาเพื่อพัฒนา ยกระดับ และสร้างอาชีพให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี อีกด้านหนึ่งจากมุมมองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า การมุ่งเน้นไปที่การสร้างรากฐาน สร้างกระบวนการ และการสร้างเครือข่ายให้ชุมชนคือสิ่งจำเป็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาในรูปแบบของโครงสร้างอาชีพที่มีความเป็นไปได้ตามแนวคิดของโซ่อุปทาน จึงอาจสรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาระบบ หน้าที่ และบทบาทให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อวางแผนพัฒนาอาชีพเชิงรูปธรรมได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้แนวคิดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่าในการพัฒนาอาชีพเป็นแนวทางที่ยอมรับได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพได้อย่างชัดเจนทั้งด้านโครงสร้างและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

2. ผลจากการวิจัยและแนวทางการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยอย่างเป็นระบบ

การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการวางแผนในการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากกล้วยที่มีความชัดเจนตามแนวคิด เนื่องจากการได้มีการขยายบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการจัดหาวัตถุดิบ มาสู่การผลิตแปรรูป จนถึงจุดสุดท้ายเกี่ยวกับการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในมุมมองที่เป็นไปได้ แนวคิดสนับสนุนให้ชุมชนเข้าใจถึงการจัดการในระบบโซ่อุปทานตั้งแต่เรื่องของการบริหารวัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิต การจัดการพื้นที่ผลิต จัดเก็บ จัดจำหน่าย และการตอบสนองต่อผู้บริโภคเชิงรูปธรรม รวมถึงการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pradabwong, Braziotis, Tannock & Pawar (2017) ที่ได้ค้นพบจากงานวิจัยเรื่องการจัดการกระบวนการทางธุรกิจและโซ่อุปทานมีอิทธิพลต่อสมรรถภาพและความได้เปรียบทางการแข่งขันว่า บทบาทของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างการแข่งขันที่ดีนั้น เกิดมาจากการจัดการกระบวนการภายในธุรกิจและการบริหารความร่วมมือระหว่างธุรกิจในโซ่อุปทานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (Pradabwong, Braziotis, Tannock, & Pawar, 2017)

และผลการศึกษาจากแนวคิดกิจกรรมโซ่คุณค่าของ Porter ยังเป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของการสร้างคุณค่าและรายได้จากอาชีพผ่านบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารและวางแผนพัฒนาให้เกิดการสร้างอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงานและชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ นอกจากนี้ผลของการศึกษายังสนับสนุนให้เกิดลำดับขั้นตอนของการวางแผนสำหรับการพัฒนาอาชีพเช่น จุดเริ่มต้นของการพัฒนา การแบ่งหน้าที่ของหน่วยงาน การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกับการพัฒนาให้กับชุมชน เป็นต้น โดยลำดับขั้นตอนดังกล่าวจะ

ทำให้เกิดแผนการพัฒนาทางอาชีพที่มีความชัดเจนและนำไปสู่การมีสร้างระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2565) ในเรื่องอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่มูลค่าที่ส่งผลต่อความเจริญเติบโตของธุรกิจผ่านความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจอุตสาหกรรมอาหาร จังหวัดสมุทรสาคร ที่ได้อภิปรายไว้ว่า การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากการศึกษาแนวคิดโซ่มูลค่าจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ว่ากิจกรรมใดมีค่ามากที่สุดและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือสร้างโครงสร้างของธุรกิจให้เกิดการดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันหรือประสิทธิภาพในการสร้างรายได้ที่ดีมากยิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาและการวางนโยบายด้านการพัฒนาอาชีพ

จากผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์และนำไปสู่การวางนโยบายเพื่อพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนได้ว่า ควรจัดให้มีการวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิต การส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างมูลค่า การจัดทำนายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยงให้ชุมชนเข้าใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเองและอาชีพ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเทศบาลตำบลบางพระต้องมีการวางนโยบายเพื่อสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือแก่ชุมชนในเชิงรูปธรรม เช่น การจัดหาอุปกรณ์เพื่อการผลิต การพัฒนาด้านการออกแบบ และการสนับสนุนด้านงบประมาณที่จะช่วยให้ชุมชนเกิดแรงผลักดันอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายหน่วยงานภายนอกได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เครือข่ายผู้ประกอบการพันธุ์พืชกล้วยง และหน่วยงานอื่น ๆ ต้องมีส่วนร่วมในการวางนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยและการสร้างความร่วมมือที่สำคัญ เช่น การควบคุมวัตถุดิบ การจัดการระบบขนส่ง การตลาดและการโฆษณา เพื่อสนับสนุนให้เกิดความพร้อมและความสมบูรณ์ของโซ่มูลค่าที่จะช่วยให้อาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของกล้วยงสามารถปฏิบัติการได้จริงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ ที่ทำให้การศึกษาอาจได้ผลที่คลาดเคลื่อนได้แก่ ลักษณะของการวิจัยที่เน้นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลสำหรับสร้างแนวทางพัฒนามากกว่าหาข้อเท็จจริงจากสมมติฐาน เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยงให้กับเทศบาลตำบลบางพระฉบับแรกจึงไม่ยังไม่มีข้อมูลสำหรับการตั้งสมมติฐานที่เพียงพอเพื่อหาข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่อาจจะระบุได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอยู่ในชุมชนว่าเป็นอย่างไร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้เกิดแผนการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยงที่มีข้อมูลเฉพาะเจาะจงมากขึ้นควรมีการหาความสัมพันธ์เชิงตัวแปรและสมมติฐานที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น เพศกับการพัฒนาอาชีพ อายุกับการเลือกอาชีพ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562). การวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง(SEM) ด้วย AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2562). คู่มือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 5 เฉพาะเฮมพ์ (Hemp). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- จุฬารัตน์ อังสุพานิชย์. (2565). อิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่คุณค่าที่ส่งผลต่อความเจริญเติบโตของธุรกิจ ผ่านความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจอุตสาหกรรมอาหาร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ฉัตรสุดา ฐปจันทร์. (2563). แนวทางการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าเพื่อสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ชุตีระ ระบอบ. (2553). การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ชุตีระ ระบอบ, ชีรวิทย์ สุริรัตนันท์, บรรเจิดศักดิ์ สันทักดี, ชนิชา หมอยาดี, มรกต กำแพงเพชร และ กันต์ติกรมฐ รัตนปริญาณกุล. (2562). การยกระดับโซ่คุณค่าของห่วงโซ่อุปทานพลาสติกแปรรูป จังหวัดสมุทรปราการ. รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ไชยยศ ไชยมั่นคง และมยุขพันธ์ ไชยมั่นคง. (2557). การจัดการซัพพลายเชนและช่องทางการตลาด. กรุงเทพฯ: วิชั่น พีเพรส.
- ทรงธรรม เจริญจันทร์. (2563). การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- เทศบาลตำบลบางพระ. (2566). รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางพระ ประจำเดือนมกราคม พ.ศ. 2566. วันที่ค้นข้อมูล 25 มีนาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <https://bangphrachon.go.th/>
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฑาทอง.
- สุทิน เรืองปานกัน, ทรงคุณ จันทกร และระพีพันธ์ ศิริสัมพันธ์. (2565). การศึกษาภูมิปัญญาในการผลิตเส้นใยกล้วยงเชิงอุตสาหกรรมสิ่งทอชุมชน. วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 5(2), 17-27.
- สยมพร บุญเกิด. (2565). มทร.ตะวันออก พร้อมขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติพัฒนากัญชา-กัญชง ในบริบทสถาบันอุดมศึกษา. วันที่ค้นข้อมูล 10 เมษายน 2566, เข้าถึงได้จาก <https://www.radio.rmutt.ac.th/?p=25244>

- สุภาภรณ์ บุญเจริญ, อุษา สถิตย์มั่น, จิตสุภา ศาคร และชัยวัฒน์ หฤทัยพันธ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการยอมรับการใช้ผลิตภัณฑ์จากัญชงในเขตพื้นที่บางพระ. รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
- ศุภวิชญ์ ภูประภาชาติ. (2563). การจัดการโซ่อุปทานของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดอ่างทอง. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัคราพรรณ งามญาณ. (2554). อันเนื่องมาแต่สูตรของยามานะ. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 34(131), 46-60.
- อรุณ จิรวรรณกุล. (2562). การใช้ตาราง Yamane อย่างไม่ถูกต้องคำนวณขนาดตัวอย่าง. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 28(1), S3-S4.
- Chou, Yen-Chun., & Shao, B. M., Benjamin. (2022). An Empirical Study of Information Technology Capabilities to Enable Value Chain Activities and Interfaces. *Information Systems Frontiers* (2023), 25, 1533–1547.
- Pradabwong, J., Braziotis, C., Tannock, D. T., James., & Pawar, S., Kulwant. (2017). Business Process Management and Supply Chain Collaboration: Effects on Performance and Competitiveness. *Supply Chain Management: An international Journal*, 22(2), 107-121.
- Sousa, Cristina., & Ferreiro, D.F., Maria. (2023). Small, Smart and Sustainable: Networking to Develop the Medicinal and Aromatic Plants Value-chain in Portugal. *European Countryside*, 15(3), 442 – 464.